

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ,
УПРАВЛІННЯ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА
МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ТА
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ В
АГРОПРОМИСЛОВОМУ ВИРОБНИЦТВІ**

Освітньо-наукова програма Економіка
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 051 Економіка
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
освітня кваліфікація: доктор філософії

Олександр КАЛІНІЧЕНКО –
доцент кафедри економіки та міжнародних
економічних відносин, к. е. н., доцент

Юлія САМОЙЛИК –
професор кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин,
д. е. н., професор

**Полтава
2021 р.**

Назва навчальної дисципліни	Економічна політика держави та державне регулювання діяльності в агропромисловому виробництві Вибіркова дисципліна професійної підготовки
Назва структурного підрозділу	Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин
Контактні дані розробника, який залучений до викладання	Викладач: Олександр Калініченко , – к. е. н., доцент Контакти: ауд. 476, навчальний корпус № 4 E-mail: oleksandr.kalinichenko@pdaa.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/kalinichenko-oleksandr-volodymyrovych
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Спеціальність	051 Економіка

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Економічна політика держави та державне регулювання діяльності в агропромисловому виробництві» дозволяє формувати знання і вміння щодо оцінки ефективності державної економічної політики в Україні та обґрунтовувати пріоритетні напрями розвитку агропромислового виробництва.

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів наукового ступеня доктора філософії сучасного мислення та спеціальних знань у галузі методології, методики та організаційних основ державного регулювання економіки, а також державної політики розвитку агропромислового виробництва.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення організаційних засад аграрної політики держави; дослідження впливу держави на розвиток аграрного сектору економіки; аналізі особливостей та ефективності вітчизняних програм державної підтримки АПК; визначення напрямів державної політики щодо регулювання розвитку агропромислового виробництва.

Компетентності

Загальні

- ЗК 1. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї.
- ЗК 7. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові

СК 1. Здатність демонструвати ґрунтовні знання щодо сутності державного регулювання економіки та економічної політики.

СК 2. Здатність застосовувати творчий підхід до роботи за фахом.

СК 3. Здатність використовувати загальнонаукові методи для дослідження механізму державного регулювання національної економіки.

СК 4. Здатність проводити оцінку різних видів економічної політики в країні на державному та регіональному рівнях.

СК 5. Здатність обґрунтовувати напрями ефективної реалізації державної економічної політики на макро- та мезорівнях.

СК 6. Здатність до пошуку шляхів вирішення складних практичних проблем у професійній сфері, які стосуються певних проблем державного регулювання економіки.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вміти обґрунтовувати загальні основи і тенденції державного регулювання економіки та економічної політики, форм, методів і засобів впливу держави на економічний розвиток в агропромисловому виробництві.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Економічна політика держави.

Тема 2. Державне регулювання відносин власності.

Тема 3. Фінансово-бюджетне та кредитне регулювання.

Тема 4. Податкова політика держави.

Тема 5. Державне регулювання земельних відносин.

Тема 6. Державна регулювання інноваційної діяльності.

Тема 7. Державна регулювання інвестиційної діяльності.

Тема 8. Державне регулювання розвитку агропромислового комплексу.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 120 год.

Кількість кредитів – 4.

Вид підсумкового контролю – залік.

Структура курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекції	практ. з.	сам. р.
Тема 1. Економічна політика держави	15	2	3	10
Тема 2. Державне регулювання відносин власності	15	2	3	10
Тема 3. Фінансово-бюджетне та кредитне регулювання	15	2	3	10
Тема 4. Податкова політика держави	15	2	3	10
Тема 5. Державне регулювання земельних відносин	15	2	3	10
Тема 6. Державна регулювання інноваційної діяльності	15	2	3	10
Тема 7. Державна регулювання інвестиційної діяльності	15	2	3	10
Тема 8. Державне регулювання розвитку агропромислового комплексу	15	2	3	10
Усього годин	120	16	24	80

Політика оцінювання

Академічна доброчесність. Здобувач наукового ступеня доктора філософії повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача третього (освітньо-наукового) рівня освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перекладання. Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (20 %). Перекладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату.

Система оцінювання.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
<p>ПРН 1. Вміти обґрунтовувати загальні основи і тенденції державного регулювання економіки та економічної політики, форм, методів і засобів впливу держави на економічний розвиток в агропромисловому виробництві.</p>	<p>Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: - за джерелом знань: МН1 – словесні методи: лекція; розповідь-пояснення; МН2 – наочні методи: демонстрування; спостереження; МН3 – практичні методи: практичні роботи; розрахункові роботи, конспектування; - за ступенем керівництва: МНСР2 – робота під керівництвом викладача: самостійна робота; розв’язування задач; виконання практичних завдань Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю): МНК1 – методи усного контролю: усне опитування; обговорення теоретичних питань; МНК2 – методи письмового контролю: контрольна робота; письмове виконання практичних завдань; МНК4 – тестовий контроль: розв’язування тестів Інноваційні методи навчання: МНІ4 – комп’ютерні і мультимедійні методи – дистанційне навчання</p>	<p>усне опитування, виконання вправ на практичних заняттях, розв’язування тестів, виконання завдань зі самостійної роботи</p>

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
<p>ПРН 1. Визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв’язків між суб’єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.</p>	100	100	60
Разом	100	100	60

Шкала оцінювання: ЄКТС та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82 – 89	B	
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	Не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Література та джерела інформації

Основні

1. Антикризове управління національною економікою: монографія / [І. Малий, І. Радіонова, Л. Ємельяненко та ін.] за заг. ред. І. Малого. – К.: КНЕУ, 2017. 369 с.
2. Даниленко А. І. Фінансово-кредитні методи державного регулювання економіки : монографія. Київ : Ін-т економіки НАНУ, 2003. 415 с.
3. Данкевич А. Є. Розвиток інтегрованих структур у сільському господарстві : монографія. Київ : ННЦ ІАЕ, 2011. 350 с.
4. Державна аграрна політика України: проблеми правового забезпечення : монографія / за ред. В. Ю. Уркевича, М. В. Шульги. Київ : О. М. Ешке, 2014. 496 с.
5. Державна політика фінансової підтримки розвитку аграрного сектору АПК : монографія / [М. Я. Дем'яненко, П. Т. Саблук, В. М. Скупий та ін.]; за ред. М. Я. Дем'яненка. Київ : ННЦ ІАЕ, 2011. 372 с.
6. Діброва А. Д. Державне регулювання сільськогосподарського виробництва: теорія, методологія, практика : монографія. Київ : Формат, 2008. 488 с.
7. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / В. М. Геєць та ін. ; за ред. акад. НАН України В. М. Геєця. Київ : Лібра, 2003. 1008 с.
8. Скель Г. В. Організаційно-економічний механізм державного регулювання інтеграції в агропромисловому виробництві : монографія. Київ : ННЦ «Інститут землеробства НААН», 2014. 195 с.
9. Жаліло Я. А. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика : монографія. Київ : Вид-во НІСД, 2003. 363 с.
10. Желюк Т. Л. Управління довгостроковим розвитком національної економіки: методологічні та прикладні аспекти : монографія. Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2010. 512 с.
11. Кушнір І. В. Фінансово-кредитне забезпечення розвитку аграрного сектору економіки України : монографія. Миколаїв : Миколаїв. обл. друкарня, 2011. 122 с.
12. Макаренко П. М. Моделі аграрної економіки : монографія. Київ : ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2005. 680 с.
13. Могильний О. М. Регулювання аграрної сфери : монографія. Ужгород : ІВА, 2005. 400 с.
14. Мостовий Г. І. Агробізнес: державне регулювання : монографія. Харків : Основа, 2002. 300 с.
15. Обушна Н. І., Мацибора Т. В. Державне регулювання прямих іноземних інвестицій в Україні : монографія. Київ : ННЦ «Ін-т аграр. економіки», 2012. 332 с.
16. Основи аграрної економіки / за ред. В. Галушка, Г. Хуленбрука. Київ : Вища освіта, 2003. 399 с.
17. Прокопенко Н. С. Податкові механізми регулювання аграрного сектору : монографія. Київ : ІПК ДСЗУ, 2011. 548 с.
18. Фінансово-економічна політика в контексті інноваційного розвитку України. Частина 1 : монографія / Л. М. Мельник та ін. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 248 с.
19. Хорунжий М. Й. Організація агропромислового комплексу : підручник. Київ : КНЕУ, 2001. 382 с.
20. Цибок В. О. Бюджетне регулювання розвитку АПК України за рахунок спеціальних режимів та механізмів оподаткування : монографія. Київ, 2008. 116 с.
21. Черевко Г. В. Державне регулювання економіки АПК : навчальний посібник. Київ : Знання, 2006. 339 с.
22. Шлебат А. Фінансовий механізм формування і функціонування капіталу у сільському господарстві України : монографія. Київ : Атопол, 2014. 160 с.

23. Юхименко П. І. Глобалізація та політика національної безпеки : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2021. 408 с.

24. Benassy-Quere A., Coeure B., Jacquet P., Pisani-Ferry J. Economic Policy: Theory and Practice. 2nd Ed. Oxford : Oxford University Press, 2018. 704 p.

25. Tsoukis C. Theory of Macroeconomic Policy. 1st Ed. Oxford : Oxford University Press, 2020. 736 p.

Допоміжні

1. Андрійчук В. Г. Надконцентрація агропромислового виробництва і земельних ресурсів та її наслідки. *Економіка АПК*. 2009. № 2. С. 3–9.

2. Андрійчук В. Г. Агропромислові формування нового типу в контексті стратегії розвитку вітчизняного сільського господарства. *Економіка АПК*. 2013. № 1. С. 3–15.

3. Васільєва Л. М. Державна підтримка як складова системи державного регулювання аграрного сектора економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2011. № 17. С. 85–88.

4. Гадзало Я. М., Жук В. М. Наукові основи розвитку аграрного підприємництва та сільських територій за селозберігаючою моделлю : наукова доповідь. Київ : ННЦ ІАЕ, 2015. 40 с.

5. Гайдуцький П. І. Структурні перекоси і ризики кризи в АПК. *Економіка АПК*. 2014. № 7. С. 38–42.

6. Гирник Л. В. Діяльність агрохолдингів в Україні та їх вплив на розвиток сільського господарства. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту*. 2016. № 1 (20). С. 35–43.

7. Гоголя О. П. Інтеграційні процеси в сільськогосподарських підприємствах. *Проблеми ефективного функціонування АПК в умовах нових форм власності та господарювання* : колективна монографія : у 2-х т. / за ред. П. Т. Саблука, В. Я. Амбросова, Г. Є. Мазнева. Київ : ІАЕ, 2001. Т. 2. С. 267–271.

8. Делілова Т. В., Шершенюк О. М. Обґрунтування стратегічних заходів щодо забезпечення моделі інноваційного розвитку України. *Управління інноваційною, інвестиційною та економічною діяльністю інтегрованих об'єднань та підприємств* : монографія / за ред. Л. М. Савчук. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. С. 92–103.

9. Діброва А. Д. Сучасне трактування сутності державного регулювання аграрного сектору економіки. *Економічна теорія*. 2007. № 1. С. 76–84.

10. Дудка О. І. Механізм державного регулювання аграрного сектору економіки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 13. С. 99–102.

11. Дятлова В. В., Дятлова Ю. В. Державне регулювання інвестиційного розвитку аграрного сектору національної економіки. *Вісник Донбаської держ. машинобудівної академії*. 2016. № 3 (39). С. 42–47.

12. Єранкін О. О. Соціальна відповідальність агробізнесу в контексті вирішення проблем розвитку сільських територій. *Вісник Сумського нац. аграр. університету. Сер. Економіка і менеджмент*. 2011. Вип. 2/6. С. 31–34.

13. Іваницька О. М., Іваницький О. В. Регулювання процесів запровадження соціальної відповідальності бізнесу: досвід розвинених країн та уроки для України. *Стратегія розвитку України*. 2015. № 2. С. 23–28.

14. Кафлевський В. В. Інфраструктура ринку інновацій та його складові. *Збірник наукових праць ВНАУ. Серія: Економічні науки*. 2012. № 4 (70). С. 27–33.

15. Ковний Ю. Є. Особливості процесу державного регулювання економіки. *Наук. вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23 (4). С. 233–239.

16. Комарова І. В. Становлення та розвиток законодавчого регулювання бюджетної підтримки аграрного сектору в Україні. *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*. 2007. № 3. С. 108–113.

17. Литвин Ю. О. Методи державного регулювання сільського господарства. *Наук. вісник Академії муніципального управління. Сер. Управління*. 2012. Вип. 4. С. 127–135.

18. Лісовий А. В. Державне регулювання розвитку сільських територій. *Економіка АПК*. 2009. № 8. С. 177–121.

19. Ломакіна І. Державно-правове регулювання сільського господарства України. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. № 10. С. 138–140.

20. Мартин А. Г. Захист економічної конкуренції у сільськогосподарському землекористуванні: переваги і недоліки агрохолдингів. *Землевпорядний вісник*. 2010. № 8. С. 26–32.

21. Мороз О. В., Семцов В. М. Фінансові аспекти ідентифікації сучасних прихованих економічних процесів. *Облік і фінанси*. 2014. № 2. С. 108–115.

22. Нестерчук Ю. О. Аграрно-промислові об'єднання в інноваційній структурі АПК. *Вісник Сумського нац. аграр. університету. Сер. Економіка та менеджмент*. 2008. Вип. 8/1 (31). С. 8–15.

23. Ніколюк О. В. Удосконалення державного регулювання соціально-економічного захисту агробізнесу України. *Вісник Сумського нац. аграр. університету. Сер. Економіка та менеджмент*. 2015. № 12 (66). С. 124–130.

24. Олійник Т. І. Державна підтримка аграрного сектору економіки України. *Економіка АПК*. 2009. № 7. С. 80–86.

25. Осташко Т. О. Структурно-інституціональний аналіз аграрного ринку України. *Економіка та прогнозування*. 2004. № 3. С. 115–126.

26. Павлова Г. Є. Методи державного регулювання аграрного сектора економіки України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2013. № 9. С. 47–49.

27. Пилипенко В. В. Концептуальні засади формування державної аграрної політики в реформуванні аграрного сектора економіки. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 11. С. 186–190.

28. Покатаєва О. В. Методи державного регулювання підприємницької діяльності. *Економіка та держава*. 2008. № 1. С. 89–91.

29. Сергєєва О. Р. Теоретико-методичні засади інноваційної політики суб'єктів підприємництва. Управлінська, фінансова та маркетингова діяльність підприємств в умовах нестійкої економіки : монографія. Дніпропетровськ : Пороги, 2016. С. 353–361.

30. Сільське господарство України 2017 : статистичний збірник / відп. за випуск О. М. Прокопенко ; Держ. служба статистики України. Київ, 2018. 245 с.

31. Спіжова М. О. Ринок землі сільськогосподарського призначення: сучасний стан та перспективи. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2018. Т. 1, № 46. С. 108–112.

32. Ткач М. П. Державне регулювання і державне управління: співвідношення понять. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 8. С. 110–119.

33. Тюхтенко Н. А., Карунас С. А. Інструменти та методи державного регулювання сільськогосподарського виробництва. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2011. № 1 (13). С. 47–50.

34. Українська модель аграрного розвитку та її соціоекономічна переорієнтація : наукова доповідь / за ред. В. М. Геєця, О. М. Бородіної, І. В. Прокопи. Київ, 2012. 56 с.

Інформаційні ресурси

1. Баланюк О. С. Державна підтримка інноваційної діяльності.
URL : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/4396/1/19.pdf>.
2. Буняк Н. М. Сутність національної інноваційної системи.
URL : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=633>.
3. Буряк В. О. Сучасні організаційні форми інноваційної діяльності.
URL : http://www.kntu.kr.ua/doc/nauk_zap_10_1.
4. Господарський кодекс України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
5. Єдина комплексна стратегія та план дій розвитку сільського господарства та сільських територій в Україні на 2015–2020 рр. : проект. URL : <http://minagro.gov.ua>.
6. Земельний Кодекс України. № 2768-III від 01.04.2018 р.
URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
7. Івашковський С. Циклічний розвиток економіки в сучасних умовах.
URL : http://www.ufin.com.ua/analit_mat/drn/133.htm.
8. Інфографіка: середня орендна плата за землі сільськогосподарського призначення (паї) в Україні / Держгеокадастр. URL : <http://land.gov.ua/info/infohrafika-serednia-orendna-plata-za-zemli-silskohospodarsko-ho-pryznachennia-pai-v-ukraini-v-2016-rotsi>.
9. Інформація про нормативно грошову оцінку земель / Держгеокадастр.
URL : land.gov.ua/wp-content/uploads/2016/01/NGO_SG_01_01_2017.xls.
10. Могильний О. М. Державне регулювання орендних земельних відносин: політекономічний підхід. *Ефективна економіка*. 2018. № 5.
URL : <http://www.economy.nauka.com.ua>.
11. Москалюк К. В. Теоретичні основи інноваційного потенціалу аграрної сфери України. *Збірник наукових праць Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2012. № 22. URL : [http://kntu.kr.ua/doc/zb_22\(2\)_ekon/stat_20_1/69.pdf](http://kntu.kr.ua/doc/zb_22(2)_ekon/stat_20_1/69.pdf).
12. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Статистичний збірник.
URL : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publnauka_u.htm.
13. Офіційне видання державної фіскальної служби України.
URL : www.visnuk.com.ua/uk/analyti.
14. Офіційне інтернет-представництво Національного Банку України. Річний звіт.
URL : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58023.
15. Офіційний Веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі.
URL : <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
16. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України.
URL : <http://195.78.68.18/minfin/control/uk/index>.
17. Податковий Кодекс України: Закон України № 2755-VI.
URL : zakon.rada.gov.ua/go/2755-17.
18. Про державну підтримку сільського господарства: Закон України № 1877-IV
URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1877-15/page2>.
19. Про продовольчу безпеку України : Закон України від 14 червня 2011 р.
URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3498-vi>.
20. Сайт Державної служби статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
21. Стойко І., Мельник Л. Український ринок інновацій та його перспективи у стратегії «Європа 2020». *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2012. Вип. 1 (6). С. 164 – 172. URL : <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2012/12siiuse.pdf>.